

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

POSÚDENIE EFEKTOV FINANČNEJ A NEFINANČNEJ POMOCI MSP POSKYTOVANEJ PROSTREDNÍCTVOM NÁRODNÝCH PROJEKTOV IMPLEMENTOVANÝCH V GESCI MH SR V RÁMCI OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA

CENTRUM
SPOLOČENSKÝCH
A PSYCHOLOGICKÝCH VIED

Hodnotenie

Hodnotenie sa zameriava na posúdenie vybraných efektov finančnej a nefinančnej pomoci MSP poskytovanej prostredníctvom nasledujúcich národných projektov:

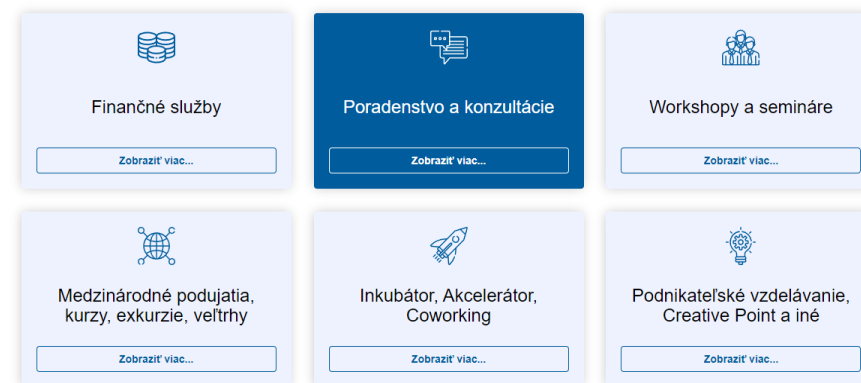
- Národný projekt NPC II – BA kraj
- Národný projekt NPC v regiónoch
- Podpora rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku – *finančná podpora KV*

Kontext

- V roku 2019 predstavovalo 99,9 % kategóriu MSP (96,9 % mikro, 0,5% stredné)

NPC

- Front Office
- Akceleračný program
- Stážový program
- Inkubačný program
- Rastový program
- Creative point

Kontext

- KP patrí medzi najinovatívnejšiu zložku ekonomiky – pridaná hodnota (1,21 % SR - 2,4 % EÚ) a zamestnanosť (0,58 % - 0,81 / EÚ) sú nízke

Kreatívne vouchre

[Architektúra](#)

[Programovanie IKT](#)

[Dizajn](#)

[Reklama a marketing](#)

Metodika

- desk research
- štatistická a dátová analýza
- dotazníkový prieskum a analýza získaných dát
- hĺbkové rozhovory a ich analýza
- prípadové štúdie

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Národný projekt NPC II – BA kraj

Národný projekt NPC v regiónoch

CENTRUM
SPOLOČENSKÝCH
A PSYCHOLOGICKÝCH VIED

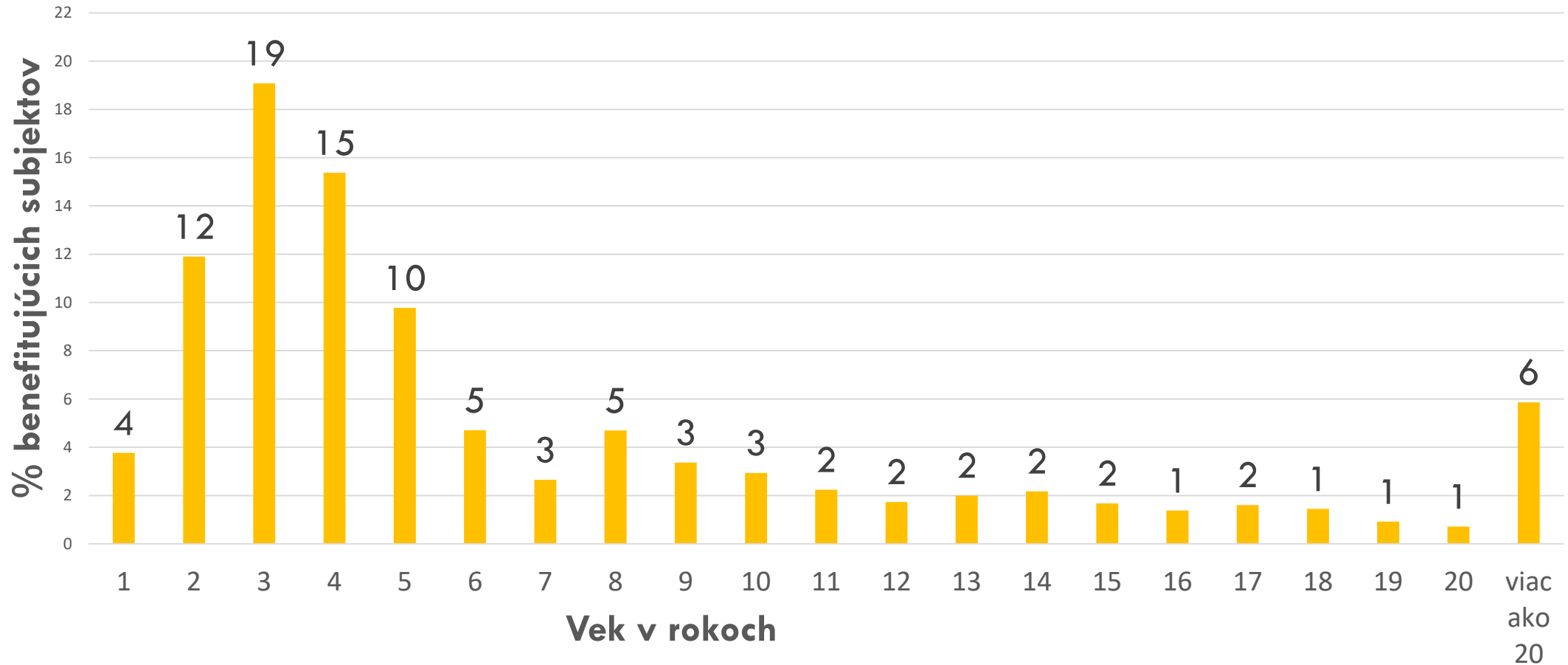
NPC - regióny

Podaktivita/program	Počet účastníků	Hodnota poskytnutej služby v EUR	Hodnota poskytnutej služby v %
CREATIVE POINT	36	1 880	0,1
RASTOVÝ PROGRAM (MSP do 3 rokov)	3 987	1 335 686	43
RASTOVÝ PROGRAM (MSP nad 3 roky)	3 487	1 363 755	44
STÁŽOVÝ/INKUBAČNÝ PROGRAM	291	389 723	13
Spolu	7 801	3 091 044	100

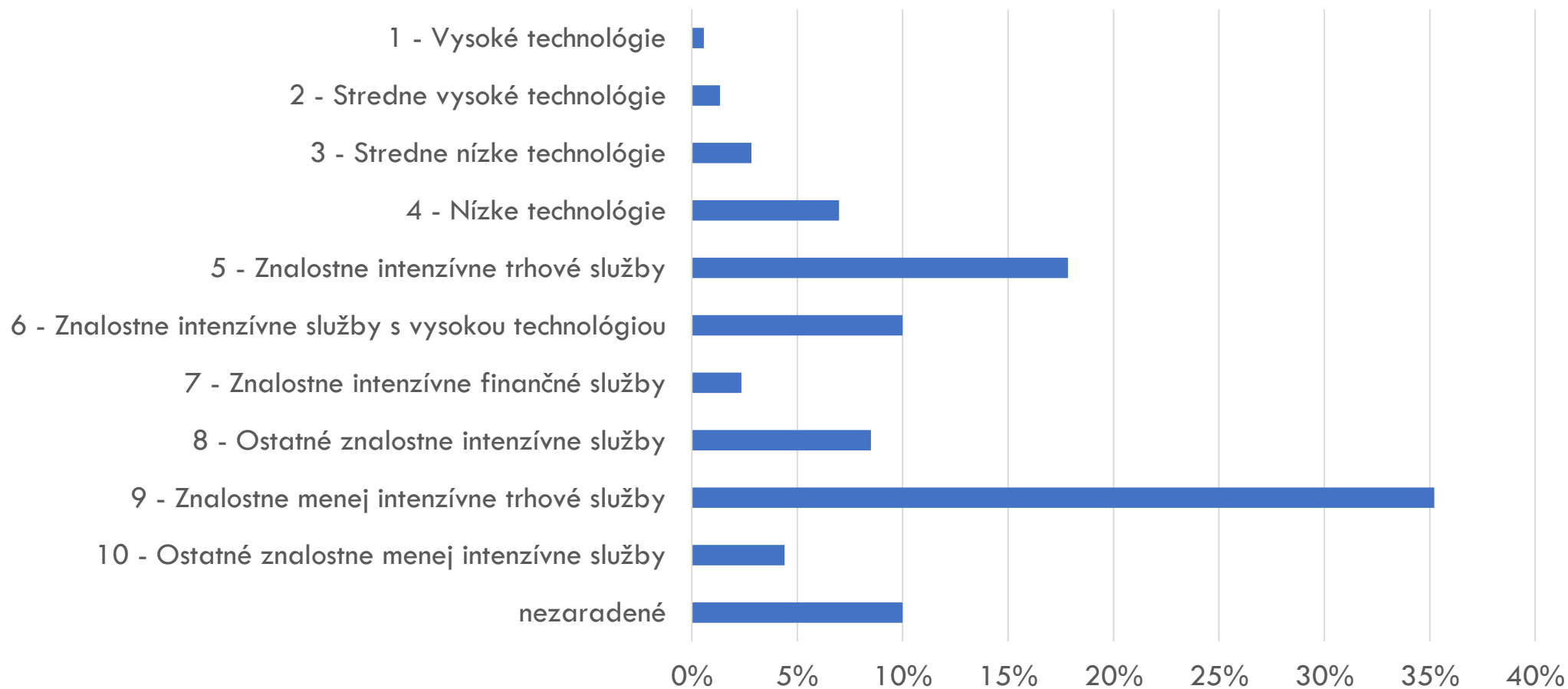
NPC - Bratislava

Podaktivita/program	Počet účastníků	Hodnota poskytnutej služby v EUR	Hodnota poskytnutej služby v %
CREATIVE POINT	227	12 814	1
INKUBAČNÝ PROGRAM	295	120 482	9
RASTOVÝ PROGRAM	2 919	1 171 545	84
STÁŽOVÝ/INKUBAČNÝ PROGRAM	113	87 703	6
Spolu	3 554	1 392 544	100

Vek benefitujúcich subjektov (FO + PO)

Štruktúra benefitujúcich subjektov (FO + PO)

Kontrafaktuálna analýza

- Cieľom bolo zhodnotenie vývoja ekonomickej výkonnosti podnikov, ktoré boli zapojené do Rastového programu SBA.
- Zhodnotenie sa realizuje prostredníctvom kontrafaktuálneho porovnania podporených podnikov s podobnými nepodporenými podnikmi

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Podpora rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku

CENTRUM
SPOLOČENSKÝCH
A PSYCHOLOGICKÝCH VIED

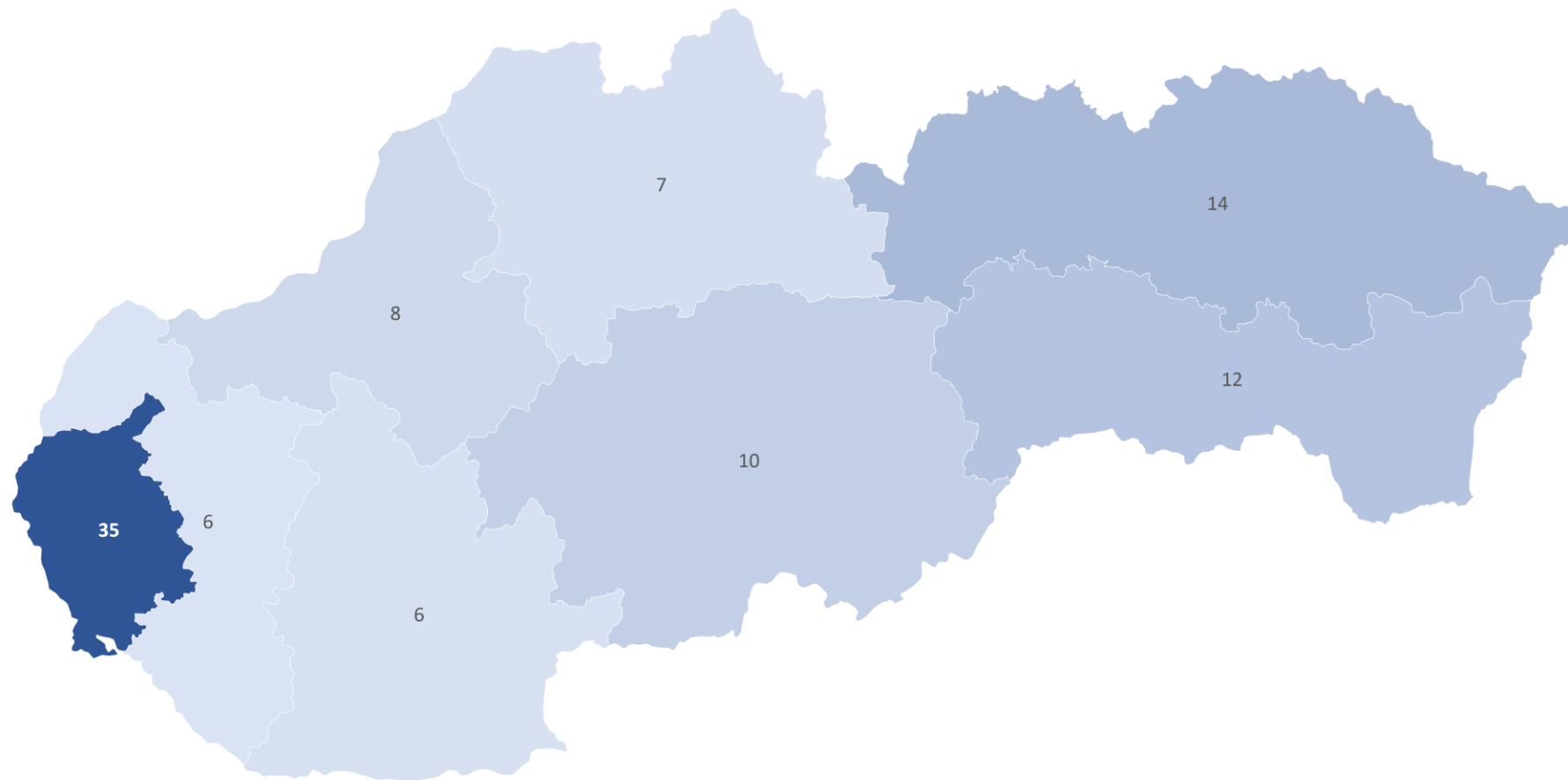
Žiadatelia

	Počet žiadostí	počet žiadostí v %
Architektúra	197	10
Dizajn	402	20
IKT - programovanie	518	26
Reklama a marketing	884	44
Spolu	2 001	100

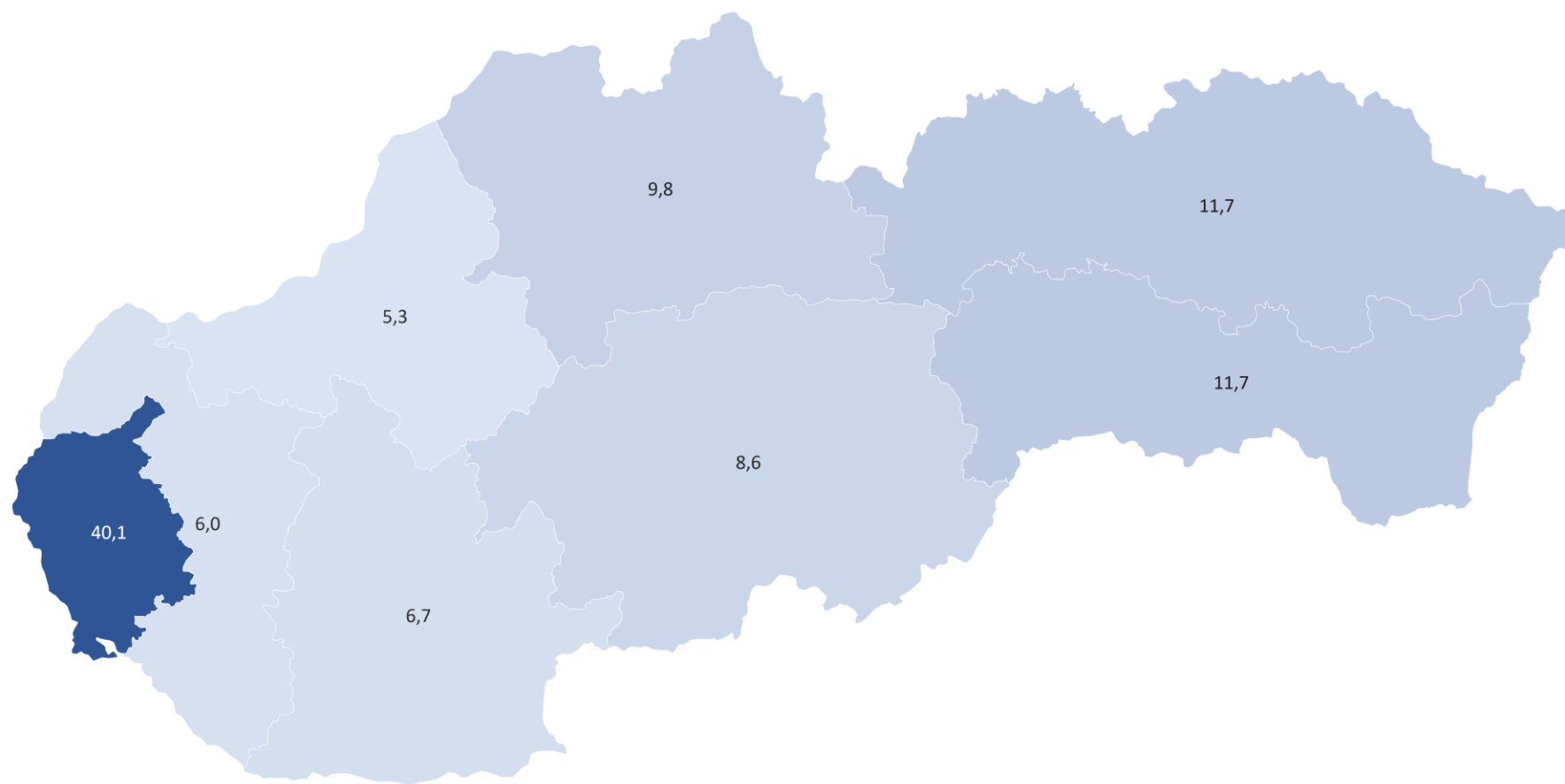
Požadovaná hodnota

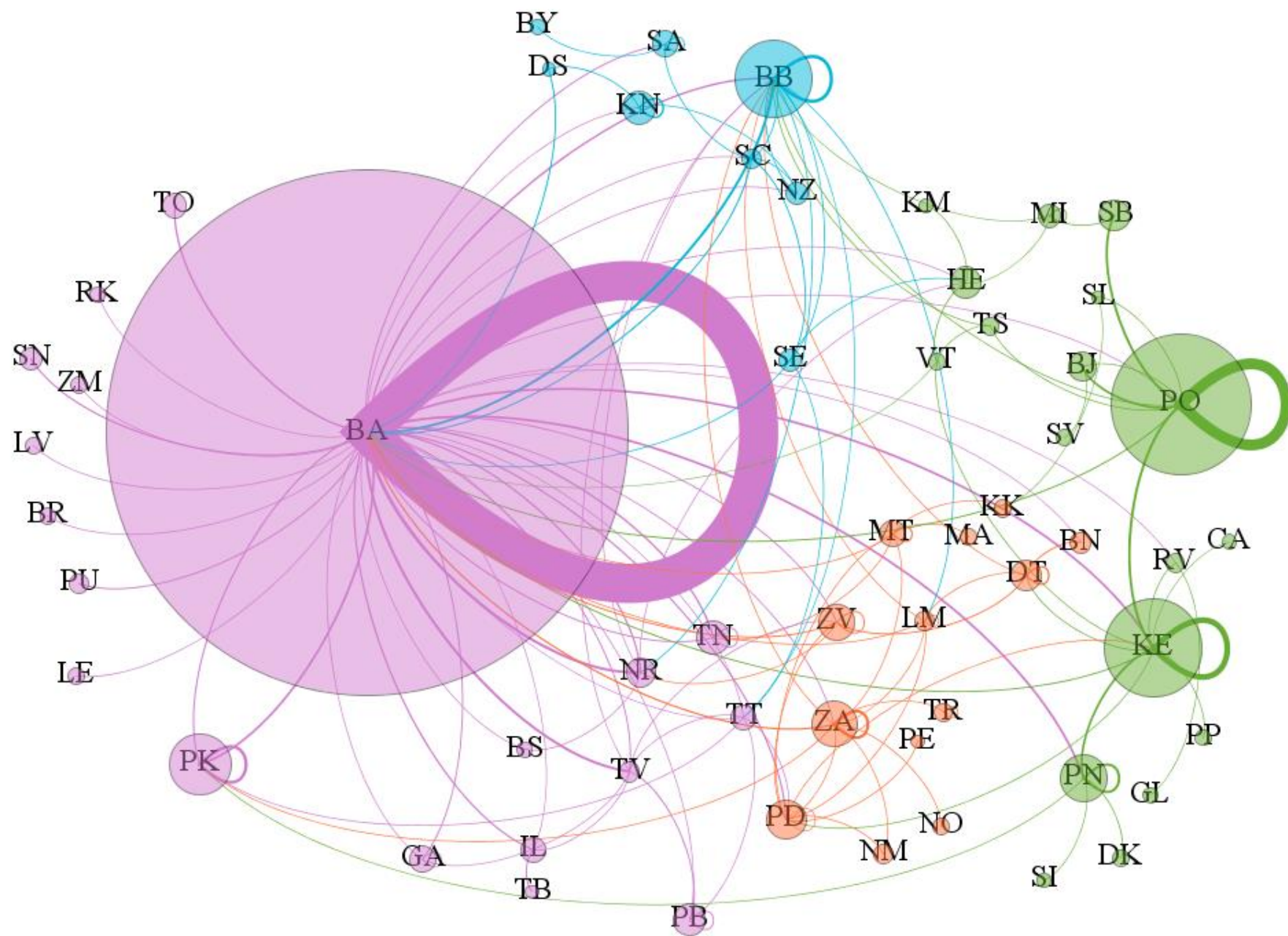
Odvetvie kreatívneho priemyslu	Celková cena projektu podľa cenového prieskumu	Požadovaná hodnota kreatívneho vouchera KV	% podiel odvetvia KP
Architektúra	3 907 382	1 948 601	20
Dizajn	3 446 319	1 719 656	17
IKT - programovanie	4 871 757	2 417 655	24
Reklama a marketing	7 783 145	3 840 691	39
Spolu	20 008 602	9 926 603	100

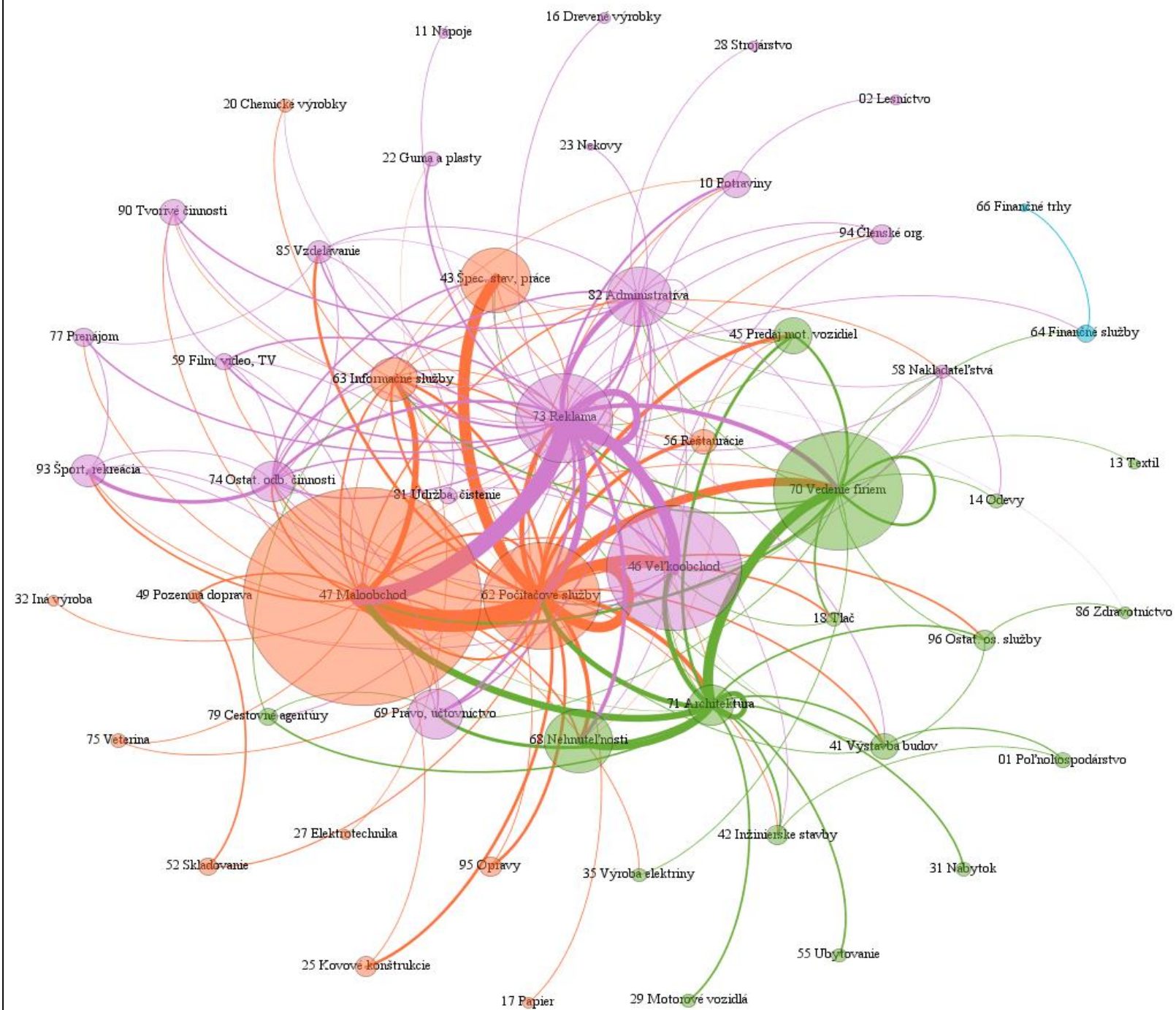
Žiadatelia

Realizátori

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Odporúčania v oblasti nefinančnej podpory

Zistenia a odporúčania na úrovni projektu

Zistenie č. 1: V súčasnosti NPC poskytujú *špecifické služby lokalizovane v regionálnych centrách*, kde majú založené pobočky.

Odporúčanie:

- zvážiť vybudovanie vysunutých pracovísk so zohľadnením regionálnych špecifik (napr. Gemer-remeslá),
- zvážiť dobudovanie Creative pointov.

Zistenie č. 2: Projekty podpory **MSP** sú *implementované v synergii s inými aktivitami realizovanými SBA*, čo vytvára predpoklady pre maximalizáciu možných efektov.

Odporúčanie:

- rozšíriť spektrum poskytovanej podpory o iné typy najmä finančných mechanizmov (napr. vouchre, finančné nástroje),
- poskytovať aj iné informácie rôznym typom MSP (napr. o výzvach vyhlásených MH SR).

Zistenie č. 3: Prieskum ukázal na *suboptimálny informačný tok* medzi jednotlivými NPC, ale aj programami, ktorý je citel'ný najmä na úrovni výkonných pracovníkov.

Odporúčanie:

- zlepšiť výmenu informácií, znalostí a skúseností na všetkých úrovniach siete NPC,
- lepšie naviazať informačné prepojenia s inými národnými projektami (min. v gescii MH SR).

Zistenie č. 4: V rámci realizácie projektov je zrejmá **snaha o postupné zefektívňovanie činností**. Niektoré interné procesy, napr. procesy potrebné pre **schvaľovanie** poskytnutia niektorých typov podpôr sú však vysoko **formalizované** a **centralizované**.

Odporúčanie:

- umožniť decentralizáciu (vybraných) rozhodovacích procesov,
- skrátiť periodicitu zasadnutí príslušných komisií.

Zistenie č. 5: **Klienti** veľmi **negatívne vnímajú administratívu** nevyhnutnú na čerpanie pomoci poskytovanej sieťou NPC. Pandémia koronavírusu priniesla aj pozitívum v podobe zjednodušenia administratívy.

Odporúčanie:

- zjednodušiť procesy v čo možno najvyššej miere (online je nižšie bremeno).

Zistenie č. 6: Záujem o služby je rôzny, pričom **niektoré typy služieb nie je možné poskytovať všetkým záujemcom**.

Odporúčanie:

- rozšíriť možnosti poskytovania služieb, o ktoré majú MSP vysoký záujem (alokácia na program a počet hodín).

Zistenie č. 7: Respondenti z prostredia NPC uvádzali, že vážnym problémom projektov/poskytovaných služieb je ich **malá viditeľnosť** v prostredí MSP aj napriek realizovaným aktivitám (najmä na sociálnych sieťach).

Odporúčanie:

- realizovať informačnú kampaň s cieľom zvýšenia povedomia cieľových skupín o NPC a poskytovaných službách.

Zistenie č. 8: V prípade konzultácií, ale aj školení je zásadným faktorom **kvalita školiťa, či mentora**, pričom nie všetci kvalitní externí konzultanti (školiťia, mentori, lektori) boli schopní poskytovať služby z dôvodu ponúkanej **odmeny**.

Odporúčanie:

- flexibilnejšie nastavovať možnosti ohodnocovania a výberu expertov so zachovaním vysokej kvality poskytovaných služieb,
- zapojenie externých odborníkov v pozícii lektora v Creative point.

Zistenie č. 9: Koronakríza katalyzovala zvýšenie **poskytovanie** špecializovaného poradenstva v **online priestore**. Podujatia sú organizované jednotlivými NPC, pričom využívajú najmä **lokálne kapacity**.

Odporúčanie:

- pokračovať v poskytovaní širokej škály online služieb (školení, konzultácií, sieťovania, etc.),
- umožniť vyššiu mieru zapájania čo najkvalitnejších odborníkov nielen na regionálnej báze.

Zistenie č. 10: Zamestnanci administrujúci programy sú vystavení **vysokej pracovnej záťaži najmä výkonom rutinných činností**, ktoré im v značnej miere neumožňujú v dostatočnej miere komunikovať s klientami.

Odporúčanie:

- prehodnotiť administratívne zaťaženie a jednotlivé procesy a identifikovať možnosti na automatizáciu (e.g. video nahrávky)

Zistenie č. 11: V rámci hodnotení spokojnosti klientov sa ukázalo, že na ich spokojnosť vplýva aj organizačno-technické zabezpečenie aktivít. Aktuálne len NPC v **Žiline a Košiciach** nepôsobia vo vyhovujúcich priestoroch kvôli náročnosti realizácie verejných obstarávaní.

Odporúčanie:

- zabezpečiť stabilné priestory v rámci celej siete NPC.

Zistenie č. 12: Súčasné nastavenie NPC umožňuje poskytovať individuálne poradenstvo klientom podľa ich potrieb avšak **bez možnosti zapojenia zahraničných odborníkov**. Taktiež existuje potenciál pre poskytovanie poradenstva pre **špecifické cieľové skupiny**.

Odporúčanie:

- umožniť využívanie aj zahraničných odborníkov pilotne v špecifických oblastiach individuálneho poradenstva,
- zvážiť realizáciu podujatí pre špecifické cieľové skupiny (skúsení podnikatelia, gastro).

Zistenie č. 13: Súčasné nastavenie programu podporuje širokú škálu rôznych typov podnikov s **limitovanou alokáciou zdrojov na subjekt**. Podpora neumožňuje špecificky **podporovať** väčšie množstvo **motivovaných subjektov** s vysokým potenciálom rozvoja.

Odporúčanie:

- vytvoriť systémové predpoklady pre podporu rozvoja motivovaných perspektívnych subjektov s trhovým potenciálom,
- zvážiť vytvorenie systému na zachytávanie takýchto podnikov a to nie len z pohľadu biznis modelu, ale aj potenciálu HR.

Zistenie č. 14: Poradenstvo je poskytované rôznym typom **pracovných pozícií aj s nízkou pridanou hodnotou** pre rozvoj podniku.

Odporúčanie:

- podporovať primárne kľúčových aktérov podniku, ako sú majitelia a manažéri.

Zistenie č. 15: Implementácia projektov NPC je realizovaná v **administratívne náročnom prostredí EŠIF**, ktoré stanovuje rôzne typy podmienok, ktorých **výklad a implementácia je kľúčová** pre zabezpečenie efektívneho a hospodárneho vynakladania zdrojov.

Odporúčanie:

- Pre zvýšenie istoty výkladu rôznych požiadaviek a následne zabezpečenie správnej implementačnej praxe na strane SBA/NPC je potrebné v prípade nejasností požiadať poskytovateľa pomoci o výklad a usmernenie oficiálnou cestou.

Zistenia a odporúčania na úrovni OP

Zistenie č. 1: Respondenti často uvádzali bariéry spojené s geografickým rozdelením projektov budovania siete NPC (Bratislava, regióny). V prípade ***NPC-regióny bolo možné využívať služby bez teritoriálnej viazanosti***. Naopak subjekty z ***BSK*** museli využiť služby ***len v rámci NPC-BA kraj***.

Odporúčanie:

- umožniť poskytovať služby v rámci celej SR bez geografického členenia.

Zistenie č. 2: NPC pôsobia v ***dynamicky sa meniacom prostredí***, čo sa odráža v požiadavkách modifikovať nastavenie relevantných častí projektov, a tým činnosti NPC.

Odporúčanie:

- skracovať procesy zmenového konania, čím sa podporí snaha o ponuku služieb, ktoré reflektujú meniace.

Zistenie č. 3: Projekty financované zo zdrojov EŠIF trpia vo všeobecnosti ***vysokou mierou administratívnej náročnosti***. V rámci poskytovania nefinančnej podpory došlo k postupnému znižovaniu celkového administratívneho zaťaženia cieľových skupín presunom realizácie administratívnych činností na NPC. Taktiež došlo k prehodnoteniu a úprave niektorých požiadaviek (napr. test podniku v ťažkostiach), čo sa pozitívne odrazilo v oprávnenosti MSP.

Odporúčanie:

- Prehodnotiť jednotlivé požiadavky a prístupy, ktoré komplikujú realizáciu projektu (kategorizácia MSP, nízka pomoc).

Zistenia a odporúčania na národnej a nadnárodnej úrovni

Zistenie č. 1: Sieť NPC **podporuje** malé a stredné podniky v **širokej škále odvetví s vylúčením** malého spektra podnikov v **poľnohospodárstve**.

Odporúčanie:

- zväžiť možnosť poskytovania týchto typov služieb celému spektru podnikateľských subjektov bez odvetvového/sektorového vymedzenia. Horizontálna podpora vytvára podmienky pre rozvoj širokého spektra MSP a možnosti selekcie podnikov s vysokým potenciálom.

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Odporúčania v oblasti finančnej podpory

Zistenia a odporúčania na úrovni projektu

Zistenie č. 1: Problémom programu je jeho *slabšia viditeľnosť*, čo spôsobuje, že kreatívny priemysel a význam kreatívneho priemyslu je v prostredí MSP stále pomerne neznámy.

Odporúčanie:

- realizovať pravidelné informačno-osvetové podujatia

Zistenie č. 2: V súčasnosti je *administratívna podpora* projektu spojená s poskytovaním konzultácií cieľovým skupinám fyzicky lokalizovaná *len v Bratislave a v Košiciach*.

Odporúčanie:

- poskytovať konzultácie v rámci viacerých, príp. všetkých krajov napr. prostredníctvom vybudovaných konzultačných pracovísk.

Zistenie č. 3: *Formálny jazyk*, v ktorom sú Výzvy pre KV realizované je pre prijímateľov podpory z prostredia MSP nesmierne *náročný a ťažko zrozumiteľný*.

Odporúčanie:

- Zlepšiť zrozumiteľnosť programu pre cieľové skupiny.

Zistenie č. 4: Podpora prostredníctvom KV je určená pre MSP. *Definícia MSP je však veľmi široká a pokrýva kategórie podnikov, ktoré sú vzájomne neporovnateľné*.

Odporúčanie:

- nastaviť rôznu podporu pre jednotlivé veľkostné segmenty MSP (zvýhodňovať mikropodniky, stredné - inovácie).

Zistenie č. 5: *Galéria realizátorov vykazuje niekoľko nedostatkov*, napr. vyhľadávanie v galérii je limitované viacerými technickými obmedzeniami.

Odporúčanie:

- S cieľom zvýšiť efektivitu vyhľadávania je potrebné tieto limity odstrániť.

Zistenie č. 6: Cena KV bola (vo väčšine prípadov) **do 5 000.- EUR**, čím z pohľadu aktuálne platnej legislatívy o verejnom obstarávaní nie je prieskum trhu potrebné realizovať.

Odporúčanie:

- zjednotiť aktuálne platnú legislatívu v oblasti verejného obstarávania a v oblasti využívania EŠIF,
- realizáciu prieskumu trhu v prípade KV pri podpore do výšky 5 000.- EUR nevyžadovať.

Zistenie č. 7: Viaceré subjekty kreatívneho priemyslu začali svojim zákazníkom ponúkať **KV ako nástroj pre optimalizáciu nákladov**, vďaka čomu vznikla obrovská disproporcia v počte KV realizovaných jednotlivými subjektami kreatívneho priemyslu.

Odporúčanie:

- zvážiť obmedzenie počtu KV realizovaných jedným subjektom kreatívneho priemyslu.

Zistenie č. 8: Rozsah **personálnych kapacít** projektu je výrazne **poddimenzovaný**. Nie len v súvislosti s administratívnymi pracovníkmi, ale i v súvislosti s pracovníkmi zabezpečujúcimi ďalšie aktivity projektu.

Odporúčanie:

- V prípade realizácie nadväzujúceho projektu je vhodné navýšiť HR aj prostredníctvom rozšírenia regionálneho pokrytia.

Zistenie č. 9: Projekt trpí **absenciou vhodného IT riešenia** podporujúceho procesné spracovanie jednotlivých žiadostí.

Odporúčanie:

- Implementovať vhodnú IT podporu.

Zistenia a odporúčania na úrovni OP

Zistenie č. 1: Projekt aktuálne podporuje **4 oblasti kreatívneho priemyslu**. Pravidelne sa však objavujú požiadavky aj voči ďalším oblastiam (napr. gamifikácia).

Odporúčanie:

- zvážiť možnosť rozšírenia podporovaných oblastí.

Zistenie č. 2: **Záujem** o jednotlivé podporované oblasti kreatívneho priemyslu **je veľmi disproporčný**, napr. o služby architektov je v porovnaní s ďalšími podporovanými oblasťami veľmi malý záujem zo strany MSP.

Odporúčanie:

- zvážiť rozšírenie skupiny prijímateľov kreatívnych voucherov aj o miestnu samosprávu (malé urbanistické štúdie, realizácia verejného mobiliáru).

Zistenia a odporúčania na národnej a nadnárodnej úrovni

Zistenie č. 1: Záujem o podporu zo strany MSP ako i subjektov kreatívneho priemyslu je ovplyvnený **opatrným, až negatívnym postojom širokej verejnosti voči podpore financovanej z prostriedkov EŠIF.**

Odporúčanie:

- prekonávaniu nedôvery voči schémam podpory je potrebné venovať samostatnú pozornosť a komunikačnú stratégiu ako i implementačnú prax realizovať tak, aby nebola zdrojom ďalšej nedôvery, prípadne sklamaní a zlej skúsenosti.

Zistenie č. 2: Implementácia projektu je limitovaná z dôvodu **externých a interných bariér.**

Odporúčanie:

- prehodnotiť systémové bariéry v oblasti EŠIF spojené napr. s aplikáciou definície MSP, alebo vyžadovaním niektorých podmienok (ako bol napr. Test podniku v ťažkostiach),
- optimalizovať procesné nastavenie poskytovania KV.

Zistenie č. 3: Projekt zameraný na podporu kreatívneho priemyslu je v prostredí SIEA **pomerne osamotený.**

Odporúčanie:

- lepšie previazanie NP s inými aktivitami a organizáciami pôsobiacimi v oblasti rozvoja kreatívneho priemyslu, tak aby projekt podporoval tvorbu synergických efektov.

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Odporúčania v oblasti dizajnu a hodnotenia poradenských podporných schém

Správne nastaviť ciele podpory

- kvalitný dizajn programu zlepši šance na jeho úspech,
- pochopiť a správne identifikovať potreby cieľových skupín a dynamiku ich vývoja,
- mapovanie nesmie byť realizované len pred spustením podpornej schémy, ale priebežne aj počas implementácie programu,
- vhodné konzultovať ich dizajn s potenciálnymi príjemcami,
- aby bolo možné efekty programov správne vyhodnotiť, poradenské programy musia mať jasne stanovené ciele a indikátory výsledkov,
- ak má program viac ako dva ciele, je pomerne ťažké vyhodnotiť, či bol úspešný.

Nastaviť stratifikovaný systém podpory

- podporné mechanizmy by mali umožniť rozvoj širokej škály špecifických skupín MSP.
- efektívna stratifikácia podpory by mala umožniť rôznym spôsobom podporovať podniky v závislosti od ich charakteristík,
- najvyššia intenzita podpory by bola určená pre podniky s rastovým, inovačným a exportným potenciálom.

Identifikovať subjekty s potenciálom

- správny výber podporených podnikateľských subjektov determinuje dosahované efekty,
- intenzívnejšia podpora by mala byť primárne určená pre podniky s potenciálom rastu, ktorý v kritickej miere závisí od motivácie kľúčových osobností v podniku,
- výber do špecifických programov môže byť nastavený podľa špecifických charakteristík, ako sú napr. charakteristika vlastníka manažéra, typ biznis stratégie, motivácia podnikateľ.

Správny výber hodnotiacich metód

- pri ex post evaluácii podporných programov možno využiť viaceré hodnotiace metódy,
- najprv hodnotiť efekty veľkoplošných programov pomocou štandardných kvantitatívnych metód (s využitím kontrolnej skupiny a kontrafaktuálnej analýzy),
- veľkoplošné kvantitatívne hodnotenia by následne mali byť doplnené kvalitatívnymi metódami,
- metodika OECD odporúča, aby sa pri evaluácii programov používali rovnaké hodnotiace metódy,
- čím sú hodnotiace metódy homogénnejšie, tým viac sú porovnateľné výsledky hodnotenia,
- menej sofistikované metódy hodnotenia zvyknú nadhodnocovať efekty podporných politík.

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ĎAKUJEME ZA POZORNOSŤ

CENTRUM
SPOLOČENSKÝCH
A PSYCHOLOGICKÝCH VIED

